

УДК 615.814.1

Лекція циклу спеціалізації з рефлексотерапії «Теорія ІНЬ-ЯН, як основа для діагностики й лікування захворювань»

■ Чуприна Г.М.

к.мед.н., доцент кафедри неврології і рефлексотерапії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

■ Парнікоза Т.П.

к.мед.н., доцент кафедри неврології і рефлексотерапії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

■ Свиридова Н.К.

д.мед.н., професор, завідувач кафедри неврології і рефлексотерапії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

Резюме

Вдосконалення напрямку на циклі «Спеціалізація з рефлексотерапії» лекційного матеріалу за темою «Теорія ІНЬ-ЯН, як основа для діагностики й лікування захворювань» допомогло б вирішити, як мінімум, дві проблеми: це зниження фармакологічного навантаження на хворого та мінімізація можливих ускладнень і побічних ефектів фармакотерапії.

Теорія ІНЬ-ЯН – основа для встановлення диференційованого акупунктурного діагнозу- насамперед, регламентує диференціювання захворювань згідно з восьми основними принципами діагностики. Згідно з уявленнями традиційної китайської медицини (ТКМ), ІНЬ-ЯН взаємодія повинна лежати в основі будь-якого якісного акупунктурного лікування.

Ключові слова: акупунктура, точки акупунктури, традиційна китайська медицина, лекція

Післядипломна освіта є важливою і обов'язковою складовою вдосконалення професійної підготовки лікаря, оскільки досягнення сучасних методик обстеження та діагностики пацієнтів, оволодіння схемами лікування та профілактики захворювань є важливою складовою роботи лікаря. Особливе значення в післядипломній освіті відводиться її етапності та послідовності,

контролю якості навчання та практичної підготовки лікарів-курсантів на передатестаційних циклах, циклах тематичного удосконалення або циклах спеціалізації [1, 2, 3]. На циклі «Спеціалізація з рефлексотерапії» оновлено ряд лекційного матеріалу, зокрема вдосконалено напрямок за темою «Теорія ІНЬ-ЯН, як основа для діагностики й лікування захворювань».

Теорія ІНЬ-ЯН, як основа для діагностики й лікування захворювань: глибинною причиною розвитку хвороб є дисбаланс між ІНЬ і ЯН. З цього приводу в трактатах по ТКМ говориться: «Хороший лікар швидко помічає зміни в кольорі обличчя і у властивостях пульсу, і по цим ознакам може визначити, якими розладами вони спричинені – ІНЬ або ЯН».

Теорія ІНЬ-ЯН – основа для встановлення диференційованого акупунктурного діагнозу – насамперед, регламентує диференціювання захворювань згідно з восьми основними принципами діагностики (восьми синдромами): ІНЬ-ЯН, Внутрішній-Зовнішній, Холоду-Жару, Недостатності- Надмірності. До ЯН відносяться синдроми Зовнішній, Жару і Надмірності, тоді як Внутрішній, Холоду і Недостатності є синдромами ІНЬ [1, 2, 4, 5].

Категорії синдромів «Зовнішній – Внутрішній» застосовуються для визначення глибини ураження і щодо узагальнення напрямку розвитку захворювання. При цьому, шкіра, волосся, м'язи і їх проміжки, зовнішні частини меридіанів акупунктури – відносяться до «зовнішнього» (ЯН), тоді як Чжан-Фу органи – до внутрішнього (ІНЬ).

Категорії синдромів «Холоду-Жару» застосовуються для визначення природи захворювання: превалювання ЯН дає появу Жару(симпатикотонія), тоді як превалювання ІНЬ – Холода(ваготонія).

Категорії синдромів «Недостатності- Надмірності» застосовуються для визначення порівняльної сили антипатогенної ЧИ (захисних властивостей організму) і патогенного чинника: гіперактивність патогенного чинника приводить до Надмірності(ЯН), а дефіцит антипатогенної ЧИ (Вей ЧИ) породжує Недостатність(ІНЬ).

Основним принципом акупунктурного лікування є приведення в порядок відносин ІНЬ і ЯН,

тобто, встановлення рівноваги між ними: «ІНЬ стабільний і ЯН добре». Як ми бачимо, основою голковколуювання є приведення в порядок ЦІ ІНЬ і ЯН.

У клінічній акупунктурі теорія ІНЬ-ЯН застосовується широко при відборі точок акупунктури для акупунктурного рецепту, а також техніки акупунктури, акупресури і припалювання. Там, де акупунктуру і припалювання застосовують спільно, припалювання здійснюють спочатку у верхній частині тіла, а потім – у нижній, акупунктурні голки вколюють глибоко при лікуванні ІНЬ хвороб і поверхнево для лікування захворювань ЯН. При клінічному застосуванні акупунктури, акупунктурні меридіани, точки і техніку акупунктури і припалювання слід підбирати у відповідності з теорією ІНЬ і ЯН, що підкреслює важливе значення цієї доктрини не лише в теорії, але й в практиці рефлексотерапії.

Згідно з уявленнями ТКМ, ІНЬ-ЯН взаємодія повинна лежати в основі будь-якого якісного акупунктурного лікування. У загальному сенсі цей принцип проголошується таким чином: «Досягнення ІНЬ через ЯН, а ЯН через ІНЬ». Тобто, саме у взаємозв'язках ІНЬ і ЯН протилежних аспектів людського організму слід шукати можливостей для збереження здоров'я і лікування захворювань. Так, як електричний струм виникає лише при з'єднанні електродів позитивної і негативної полярності, так і акупунктурна саногенетична енергія утворюється у разі ІНЬ-ЯН взаємодії. Наприклад, для того, щоб ефективно лікувати головний біль, мало впливати на ТА голови, а слід також використовувати ТА, що розташовані на ступнях ніг: Т-20 (Бай-Хуей) + F-3 (Тай-Чун), тобто, здійснювати «досягнення ЯН через ІНЬ»; при лікуванні розладів Чжан-органів(ІНЬ), окрім впливу на ТА їх меридіанів, позитивні клінічні ефекти спостерігаються у разі дії на їх точ-

ки «співчуття», що розташовані на спині(ЯН), здійснюючи «досягнення ІНЬ через ЯН», а для успішної корекції розладів ФУ-органів (ЯН) слід впливати на їх точки «тривоги», які знаходяться на животі та грудях (ІНЬ), здійснюючи «досягнення ЯН через ІНЬ» (табл. 1).

Згідно з уявленнями ТКМ, ІНЬ-ЯН взаємодія відображається також на добовій організації функціонування організму, у здійсненні якої кожен з дванадцяти регулярних меридіанів (а точніше, функціональна система, яка за нього відповідає) впродовж двох годин виконує не лише специфічні його функції, а й несе відповідальність («несе варту») за функціональну активність і трофіку всього організму («забезпечує загальну циркуляцію ЧИ і Крові»).

Добова організація функціонування організму (добове коло циркуляції ЧИ) виглядає таким чином (дивись табл. 2): I варту – меридіан і система Легень(P) – 3–5 год. (номер варту відповідає також номеру меридіана в міжнародній акупунктурній номенклатурі); II варту – меридіан Товстої кишки (GI) – 5–7 год.; III варту – меридіан Шлунка (E) – 7–9 год.; IV варту -меридіан Селезінки-підшлункової залози (RP) – 9–11 год.; V варту – меридіан Серця (C) – 11–13 год. VI варту – меридіан Тонкої кишки (IG) –13–15 год.; VII варту – меридіан Сечового міхура (V) – 15–17 год.; VIII варту -меридіан Нирок (R)– 17–19 год.; IX варту-меридіан Перикарду (MC)– 19–21 год.; X варту – меридіан Трьох обігрівачів (TR)– 21–23 год.; XI варту – меридіан Жовчного міхура (VB)– 23-01 год.; XII варту – меридіан Печінки (F)– 01–03 год. (табл. 2).

«Варту» меридіан несе у період максимального насичення енергією(час максимальної активності), і якщо в цей час регулярно стаються збої у функціонуванні організму(пароксизмальний розвиток патологічних симптомів), то найбільш

Таблиця 1

Точки співчуття(задні Шу- точки) і точки тривоги(передні Мо-точки) меридіанів акупунктури

№ п/п меридіана	Назва меридіану акупунктури	Точки співчуття (задні Шу- точки) меридіанів акупунктури	Точки тривоги (передні Мо-точки) меридіанів акупунктури
1	Легень	V-13	P-1
2	Товстої кишки	V-25	E-25
3	Шлунка	V-21	J-12
4	Селезінки-підшлункової залози	V-20	F-13
5	Серця	V-15	J-14
6	Тонкої кишки	V-27	J-4
7	Сечового міхура	V-28	J-3
8	Нирок	V-23	VB-25
9	Перикарду	V-14	J-17
10	Трьох обігрівачів	V-22	J-5 (J-17, J-12, J-7)
11	Жовчного міхура	V-19	VB-24
12	Печінки	V-18	F-14

Таблиця 2

Добове коло циркуляції ЧИ

№ п/п меридіана	Назва меридіану акупунктури	Час максимальної активності	№ п/п меридіана	Назва меридіану акупунктури	Час максимальної активності
1	Легень	03 – 05	7	Сечового міхура	15 – 17
2	Товстої кишки	05 – 07	8	Нирок	17 – 19
3	Шлунка	07 – 09	9	Перикарду	19 – 21
4	Селезінки-підшлункової залози	09 – 11	10	Трьох обігрівачів	21 – 23
5	Серця	11 – 13	11	Жовчного міхура	23 – 01
6	Тонкої кишки	13 -15	12	Печінки	01 – 03

вірогідно, що за ці збої несе відповідальність «вартовий» меридіан. Причому, характер симптомів не має вирішального значення (це може бути і головний біль, і порушення сну, і біль в колінному суглобі і гіпертонічна криза), головне значення приділяється систематичній появі патологічних проявів приблизно у той же самий час доби. По цьому робиться діагностичний висновок: який же з меридіанів вносить вирішальний внесок у розвиток (загострення, декомпенсацію) патології і який саме меридіан, насамперед, потребує акупунктурної корекції. Так, наприклад, якщо у хворого з'являються проблеми зі здоров'ям приблизно у один і той же час (з першої по третю годину ночі), але симптоми захворювання різні (одного разу виникає головний біль, іншого – турбує біль в коліні, розвивається гіпертонічна криза чи непокоїть безсоння), то згідно з поглядами ТКМ причина усіх цих негараздів одна: це проблеми з системою «печінки» і саме меридіану Печінки слід приділити максимальну увагу в акупунктурному лікуванні подібних розладів, бо саме він є «вартовим» у цей час доби.

В ТКМ вважається, що меридіани в добовому колі циркуляції ЧИ тісно пов'язані ІНЬ-ЯН взаємозв'язками: ті меридіани, що знаходяться в максимумі своєї активності контрастно зв'язані з меридіанами, що в той же час перебувають у фазі мінімальної активності (взаємозв'язок Полу-день – Північ). Наприклад, меридіан Перикарду контрастно зв'язаний з меридіаном Шлунка, і цей різновид ІНЬ-ЯН зв'язку використовується для складання акупунктурних рецептів: так, для лікування розладів шлунка можна ефективно використати такий акупунктурний пропис: Е-36 (Цзу – Сань-Лі) + МС-6 (Ней-Гуань).

В залежності від превалювання в клінічній картині захворювання ІНІ(слабкість) або ЯН(збудження) аспектів, робиться висновок про характер порушень – дефіцит(ІНЬ) це чи надмірність (ЯН) того чи іншого меридіану і призначається адекватна корекція: застосовується збуджувальна акупунктурна методика(ЯН) у разі дефіциту і гальмівна (ІНЬ) – при явищах надмірності. Для здійснення збуджувальної акупунктурної методики(ЯН) доцільно впливати на специфічні збуджувальні акупунктурні точки

меридіанів, що дають можливість активізувати енергетичні процеси у відповідному меридіані і зв'язаною з ним функціональною системою, і тим самим представляють ЯН-аспекти меридіана, тоді як для реалізації і гальмівної методики (ІНЬ) слід застосовувати специфічні гальмівні акупунктурні точки меридіанів(гальмують енергетичні процеси у відповідному меридіані і зв'язаною з ним функціональною системою), які представляють ІНЬ-аспекти меридіана (табл. 3)

ТКМ велике значення приділяє напрямку циркуляції ЧИ (напрямку зміщення максимуму функціональної активності від одного меридіана до іншого) в меридіанах акупунктури, бо ця циркуляція підкреслює взаємозв'язок між ІНЬ і ЯН і знання її закономірностей використовується в різних техніках маніпулювання голками при здійсненні класичної акупунктури: одні меридіани рухають ЧИ від периферії(дистальних акупунктурних точок меридіанів, які розташовані на дистальних фалангах пальців рук чи ніг) до центру(голови або грудної клітки) на зв'язок з меридіаном протилежного аспекту(ножні меридіани з'єднуються з ручними, і навпаки, ІНЬ-меридіани з'єднуються з ЯН, і навпаки). Такі меридіани мають назву «доцентрові меридіани»: це три ЯН-меридіани руки: Товстої кишки, Тонкої кишки, Трьох обігрівачів і три ІНЬ-меридіани ноги: Печінки, Селезінки, Нирок. Натомість, інші меридіани рухають ЧИ від центру(голови або грудної клітки) до периферії(дистальних акупунктурних точок меридіанів, які розташовані на дистальних фалангах пальців рук чи ніг), також на здійснення зв'язу з меридіаном протилежного знаку(ножні меридіани з'єднуються з ручними, і навпаки, ІНЬ-меридіани з'єднуються з ЯН, і навпаки). Такі меридіани в ТКМ зуться «відцентрові меридіани»: це три ЯН-меридіани ноги: Шлунка, Сечового міхура, Жовчного міхура і три ІНЬ-меридіани руки: Легень, Серця, Перикарду.

Ще один яскравий приклад ІНЬ-ЯН взаємодії в ТКМ – це структурно-функціональний зв'язок між «спареними» меридіанами – тобто, тими двома ІНЬ і ЯН меридіанами, що об'єднані у складі одного першоелемента (дивись нижче) анатомічними, функціональними, патологічними та акупунктурними ланцюгами. Об'єднані у

Таблиця 3

Специфічні збуджувальні та гальмівні акупунктурні точки меридіанів

№ п/п меридіана	Назва меридіану акупунктури	Збуджувальні акупунктурні точки меридіанів	Гальмівні акупунктурні точки меридіанів
1	Легень	P-9	P-5
2	Товстої кишки	GI-11	GI-2
3	Шлунка	E-41	E-45
4	Селезінки-підшлункової залози	RP-2	RP-5
5	Серця	C-9	C-7
6	Тонкої кишки	IG-3	IG-8
7	Сечового міхура	V-67	V-65
8	Нирок	R-7	R-1
9	Перикарду	MC-9	MC-7
10	Трьох обігрівачів	TR-3	TR-10
11	Жовчного міхура	VB- 43	VB-38
12	Печінки	F-8	F-2

пари меридіани Легень і Товстої кишки, Шлунка і Селезінки-підшлункової залози, Серця і Тонкої кишки, Сечового міхура і Нирок, Перикарду і Трьох обігрівачів, Жовчного міхура і Печінки. Всі «спарені» меридіани акупунктури з'єднані колатераліями (тонкими гілочками, що здійснюють міжмеридіанальні зв'язки), і особливості ходу цих колатералів є такими, що вони відходять від одного меридіана в області точки Ло (комунікативної) і прямують до точки посібника (Юань) парного меридіана (табл. 4), причому, як прийнято вважати в ТКМ, в даній парі точок найважливішою («хазяїн») є точка-посібник, яка «включає» даний колатеральний зв'язок між двома меридіанами, а точка Ло («гість») відкриває спарений меридіан для «скидання» в нього надмірної енергії.

Ще один приклад застосування теорії ІНЬ-ЯН в практиці акупунктури, це використання протибольових точок (точки Сі-щілини) меридіанів (табл. 5): більшість з них розташовані в дистальних відділах кінцівок, нижче колінного і ліктьового суглобів, і вони можуть бути ефективно використані при болях по ходу всього меридіана не залежно від відстані до епіцентру болю. Так, наприклад, при головному болю в ділянці скроні (ЯН) можуть бути застосовані протибольові точки (знаходяться на передпліччі і гомілці – на віддалі від голови, тобто ІНЬ) меридіанів Трьох обігрівачів (TR-7) і Жовчного міхура (VB-36), зовнішній хід яких проходить в області скроні.

Теорія У-Сін відображає характер і закономірності глобальних змін у Всесвіті, а також змін ло-

Таблиця 4

ІНЬ-ЯН зв'язки між точками – посібниками (Юань) і точками Ло (комунікативними) спарених меридіанів

№ п/п меридіана	Назва меридіану акупунктури	Точка – посібник (Юань) даного меридіана	Точка Ло (комунікативна) спареного меридіана
1	Легень	P -9	GI-6
2	Товстої кишки	GI- 4	P -7
3	Шлунка	E-42	RP- 4
4	Селезінки-підшлункової залози	RP -3	E -40
5	Серця	C- 7	IG -7
6	Тонкої кишки	IG- 4	C -5
7	Сечового міхура	V 64	R 4
8	Нирок	R- 3	V -58
9	Перикарду	MC -7	TR- 5
10	Трьох обігрівачів	TR- 4	MC -6
11	Жовчного міхура	VB -40	F- 5
12	Печінки	F-3	VB- 37

кальних – усередині будь-якого процесу. Прослідковуючи взаємозв'язок змін часових зі змінами просторовими, теорія У-Сін є одним з перших, античних прообразів єдиного просторово-часового континууму, що був детально представлений в теорії Відносності А. Ейнштейна. Згідно з теорією У-Сін, кожен процес має фазність, і фази процесу неоднорідні по темпам розвитку, напрямку розвитку, можливості впливу на процеси зростання/ депресії ІНЬ-ЯН -ресурсів, впливу на ті чи інші явища матеріального світу. Увесь цілісний процес може бути умовно розбитий на п'ять фаз, які відповідають п'яти першоелементам, тобто п'яти категоріям природного світу: Дерево, Вогонь, Земля, Метал і Вода (табл. 6)

Поняття про П'ять першоелементів лежить в глибинах людської підсвідомості і ототожнюється нею з процесом Створення Світу, коли з окремих, розрізнених елементарних речей і явищ, що існували до моменту Творіння, які символізують елементи Дерево, Вогонь, Земля, Метал і Вода, завдяки реалізації всіх можливих взаємозв'язків між ними, каталізації одних реакцій і гальмування інших, було запущено і постійно підтримувано грандіозний механізм розвитку, внаслідок чого виник сучасний світ, з усіма його різноманітними хімічними елементами таблиці Д.І. Менделєєва, органічними і неорганічними речовинами, неживими об'єктами і живими організмами, фізичною дією, хімічними і біологічними реакціями, емоційними, психічними, процесами. При цьому, в медичному аспекті, п'ять першоелементів розглядаються як першородні, недиференційовані джерела речовини і енергії, завдяки яким можна вплинути на структурно-функціональні особливості тих Чжан-Фу органів (функціональних систем) і частин тіла, які походять від того чи іншого першоелемента (порівняй з латинським -similia similibus curantur: подібне виликовується подібним).

Теорія У-Сін вперше з'явилася в Китаї у XVI столітті до н.е. Історично вона походить із спостережень за природою в стародавні часи китайцями в процесі свого життя і роботи, а також ґрунтується на аналізі та узагальненні результатів цих спостережень. Дерево, Вогонь, Земля, Метал і Вода мають значення необхідного матеріалу для підтримки життя і діяльності як п'ять важливих частин первісного стану і п'ять ініціюючих поштовхів для здійснення необхідних змін в природі. В трактатах по ТКМ говориться «Їжа виникає з Води й Вогню. Виробництво виникає з Металу і Дерева. Земля дає народження всьому. Вони всі використовуються людьми». Хоча п'ять елементів різні за характеристиками, вони залеж-

Таблиця 5
Протибольові точки (Сі-щілини) регулярних меридіанів акупунктури.

№ п/п меридіана	Назва меридіану акупунктури	Протибольова точка (Сі-щілина) меридіана
1	Легень	P- 6
2	Товстої кишки	GI -7
3	Шлунка	E- 34
4	Селезінки-підшлункової залози	RP -8
5	Серця	C-6
6	Тонкої кишки	IG-6
7	Сечового міхура	V -63
8	Нирок	R-5
9	Перикарду	MC-4
10	Трьох обігрівачів	TR -7
11	Жовчного міхура	VB-36
12	Печінки	F-6

режень за природою в стародавні часи китайцями в процесі свого життя і роботи, а також ґрунтується на аналізі та узагальненні результатів цих спостережень. Дерево, Вогонь, Земля, Метал і Вода мають значення необхідного матеріалу для підтримки життя і діяльності як п'ять важливих частин первісного стану і п'ять ініціюючих поштовхів для здійснення необхідних змін в природі. В трактатах по ТКМ говориться «Їжа виникає з Води й Вогню. Виробництво виникає з Металу і Дерева. Земля дає народження всьому. Вони всі використовуються людьми». Хоча п'ять елементів різні за характеристиками, вони залеж-

Загальна характеристика елементів циклу У-Сін

Таблиця 6

Характеристика елементу з циклу У-Сін	Дерево	Вогонь	Земля	Метал	Вода
1. Темп розвитку	Швидкий, з прискоренням	Максимально швидкий	Легке уповільнення	Помірне уповільнення	Значне уповільнення
2. Напрямок розвитку	Підйом	Пік	Стабілізація	Депресія	Різде зниження
3. Можливості впливу на процеси зростання/ депресії ІНЬ-ЯН – ресурсів	Значне зростання ЯН, помірне зростання ІНЬ	Максимальне зростання ЯН і депресія ІНЬ	Урівноваження процесів зростання/ депресії ІНЬ і ЯН	Помірна депресія ЯН, значна – ІНЬ	Максимальне зростання ІНЬ і депресія ЯН
4. Вплив енергії елементу на явища матеріального світу	Породжує вітер, ураган, землетрус	Породжує пожежу, спеку	Породжує туман, застій	Породжує посуху	Породжує холод, повінь
5. Час і простір	Весна Схід	Літо Південь	Чотири сезони Центр	Осінь Захід	Зима Північ

ні один від іншого і нероздільні. Таким чином, в давнину люди аналізували п'ять елементів з їх взаємозв'язками, і на підставі цього пояснювали всі явища в природі. Первісна концепція п'яти елементів мала подальший розвиток у великому комплексі теорій спільно з вченням ІНЬ-ЯН, і служила як концептуальний метод і теоретичний інструмент для розуміння й аналізу всіх явищ, проходячи через велику кількість класичні робіт по китайській філософії в давні часи.

Література

1. Рефлексотерапія: національний підручник / [Мурашко Н. К., Морозова О. Г., Чуприна Г. М. та ін.]; за ред. Н. К. Мурашко, О. Г. Морозової. – К.: ТОВ СІКГРУП Україна, 2013. – Т. 2. – 421 с.
2. Самосюк І.З. Акупунктура: Енциклопедія / І.З.Самосюк, В.П.Лисенюк. – Київ, М.: Українська енциклопедія, АСТ-Пресс, 1994. – 542 с.
3. Самосюк І.З., Лисенюк В.П., Лобода Р. Лазеротерапія і лазеропунктура в клінічній і курортній практиці. – К.: Здоров'я, 1997. – 240 с.
4. Шнорренбергер К. Специальные техники акупунктуры и прижигания. – М.: Valbe, 2007. – 279 с.
5. Шнорренбергер К. Учебник китайской медицины для западных врачей Пер. с нем. / К. Шнорренбергер. – МСЕТ., 1996. – 580 с.

Лекція циклу спеціалізації по рефлексотерапії «Теорія ІНЬ-ЯН, як основа для діагностики і лікування захворювань»

Чуприна Г.Н.

к.мед.н., доцент кафедри неврології і рефлексотерапії Національної медичної академії последипломного образования имени П.Л. Шупика

Парникоза Т.П.

к.мед.н., доцент кафедри неврології і рефлексотерапії Національної медичної академії последипломного образования имени П.Л. Шупика

Свиридова Н.К.

д.мед.н., професор, завідує кафедрою неврології і рефлексотерапії Національної медичної академії последипломного образования имени П.Л. Шупика

Резюме

Совершенствование направления цикла «Специализация по рефлексотерапии» лекционного материала по теме «Теория ИНЬ-ЯН, как основа для диагностики и лечения заболеваний» помогло бы решить как минимум две проблемы: это снижение фармакологической нагрузки на больного и минимизация возможных осложнений и побочных эффектов фармакотерапии.

Теория ИНЬ-ЯН – основа для установления дифференцированного акупунктурного диагноза – прежде всего, регламентирует дифференцировки заболеваний согласно восьми основным принципам диагностики. Согласно представлениям традиционной китайской медицины (ТКМ), ИНЬ-ЯН взаимодействие должно лежать в основе любого качественно акупунктурного лечения.

Ключевые слова: акупунктура, точки акупунктуры, традиционная китайская медицина, лекция

Lecture of the specialization cycle on reflexology «The INN-YN theory as the basis for the diagnosis and treatment of diseases»

Chupryna G.

Department of Neurology and Reflexology, Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education

Parnikoza T.

Department of Neurology and Reflexology, Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education

Svyrydova N.

Department of Neurology and Reflexology, Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education

Resume

Improvement of the direction in the «Specialization on reflexology» lecture material on the topic «INN-YN as the basis for diagnosis and treatment of diseases» would help solve at least two problems: reducing the pharmacological burden on the patient and minimizing possible complications and side effects pharmacotherapy

INN-YN theory is the basis for the establishment of differentiated acupuncture diagnosis-primarily, regulates the differentiation of diseases in accordance with the eight basic principles of diagnosis. According to the concepts of traditional Chinese medicine (TKM), INN-YN interaction should be at the basis of any qualitative acupuncture treatment.

Key words: acupuncture, acupuncture points, traditional Chinese medicine, lecture